

Verkondiging

Gemeente in de Heer Jezus Christus,

Waarom neemt de evangelist Johannes toch opnieuw zijn pen op? Als hij in het vorige hoofdstuk schrijft dat Jezus natuurlijk nog veel meer tekenen voor de ogen van zijn leerlingen heeft gedaan dan in zijn boek zijn opgeschreven, maar dat dit voor de lezer toch voldoende moet zijn om te geloven dat Jezus is de Christus, de zoon van God, dan is dat overduidelijk het einde van zijn evangelie. Meer in het algemeen heb ik de indruk dat schrijvers meer nadenken over het begin van hun roman dan over het einde en dat er epilogen bestaan. Maar dit komt toch een beetje knullig over. Alsof er nog wat restmateriaal is wat Johannes in zijn roman niet goed kwijt kon. Wetenschappers weten hier wel raad mee en lang werd volgehouden dat wij hier met een secundair slot van het Johannesevangelie te maken hadden dat zelfs toegeschreven moest worden aan een andere auteur. Een enkeling meende dat zelfs te kunnen constateren in de wat minder subtiële schrijfstijl van de auteur. Daar ben ik het niet mee eens. Maar weer in algemene zin geldt dat vervolgen en tweede delen vaak minder zijn dan het origineel en dat iets beter op zijn hoogtepunt zou kunnen stoppen.

Vooraf dat laatste is van belang. Elk jaar weer merk ik dat ik moeite heb om het gewone leven na Pasen weer te hernemen. Ik leef niet bepaald een monastiek leven. Ik heb het daarvoor druk en daarna ook weer. Ik doe wel eens een meestal halfslachtige poging om iets bewuster de Veertigdagentijd te ervaren maar daar komt ook altijd wat tussen. Dat wil inderdaad nog wel eens een glas wijn zijn. Ik merk dat ik die gang door

de drie dagen van Pasen vanaf Witte Donderdag echt nodig heb om iets te ervaren van dat kostbare geheim van Pasen, die overwinning van de kwetsbaarheid op de doem van de dood. Vriendelijk bezorgd wordt mij door de gemeente vaak gevraagd of het niet vol en druk was en dat was het inderdaad. Maar vooral dit jaar was mijn antwoord dat er beslist iets wederzijds in zit: het helpt mij echt de gemeente rondom die dagen intensiever te zien en te ontmoeten zodat ook bij mij het vermoeden begint te ontstaan dat de Heer inderdaad waarlijk is opgestaan. Maar even structureel is mijn vervreemding tegenover een wereld die onverschillig voortgaat na Pasen. Alsof er niets is gebeurd. Het begint eigenlijk al als ik na Pasen terug naar huis fiets, met het zicht op al die sportende mensen en de gebruikelijke drukte bij de Albert Heijn. Zou er ook maar iemand in de stad zijn, voor wie zich het leven toch iets gewijzigd heeft? Voor wie het Pasen is geweest of zich tenminste enige voorstelling zou kunnen maken van wat Pasen werkelijk betekent? Alsof Pasen slechts een kleine, onbeduidende rimpeling was in heel dat onverschillige wereldgebeuren. We hoorden dat Maria bij haar naam genoemd werd, dat haar iets ging dagen van haar Heer. Maar daarna horen wij weer zoveel andere dingen. Wordt er alweer voor zoveel andere dingen onze aandacht gevraagd. Horen wij onze naam maar weer zo weinig liefdevol aangesproken en toegesproken. En je zou dat moment wel willen vasthouden. Dat het even allemaal klopt. 'Verweile doch, du bist so schön!' Maar zo mooi is de wereld niet. Er woedt nog altijd een verschrikkelijke oorlog in Oekraïne en om de vernedering van vrouwen door mannen valt blijkbaar nog altijd hard te lachen.

Precies daarom kan het niet blijven bij het eerste slot van het evangelie volgens Johannes. Het kan niet blijven bij de innerlijke ervaring van een paar uitverkorenen. Het evangelie, de goede boodschap van de

opstanding, moet de wereld in! Er gebeuren mooie dingen. Maria wordt bij haar naam genoemd. De discipel Thomas komt zijn twijfel voorbij. Maar we moeten niet vergeten dat als wij nu het boek van Johannes hadden dichtgeslagen, bij dat einde wat misschien toch maar beter niet het einde is, dat zich die hele Paasboodschap achter die gesloten deuren had afgespeeld waar de angstige gemeente zich had teruggetrokken. Maar de gemeente moet de angst voorbij! Wat de gemeente heeft ervaren, wat de gemeente heeft gehoord, moet de wereld in! De deuren moeten open!

Maar wat de gemeente aantreft, is een onverloste wereld! Een wereld die - om het zo maar eens te zeggen - boodschappen doet bij de Albert Heijn en zich onderwerpt aan een *bootcamp*. De wereld zoals deze is, met zijn dagelijkse portie aan leed, verdriet en kwetsbaar geluk. En op een bepaalde manier is het troostrijk dat de gemeente zich niet heel anders presenteert dan deze wereld. Ook de gemeente is niet vrolijker of hoopvoller dan de wereld om zich heen. Want dat valt op in ons verhaal van vandaag, daarbuiten, terug naar waar het allemaal begon daar aan in Galilea, aan de zee van Tiberias. De gemeente is gehavend. De leerlingen zijn niet eens compleet. Zeven van de elf zijn daar. Waar de anderen zijn is onbekend, al is dat getal van zeven natuurlijk veelbelovend. Niet toevallig wordt Nathanael van Kana in Galilea genoemd. Daar waar het allemaal begon: met wijn in overvloed en de belofte van een Messiaanse tijd die door Nathanael, de Israëliet in wie geen bedrog was, werd herkend. Maar ook Thomas is daar, de leerling van het laatste uur die zijn twijfel overwon. Maar nogmaals, niet iedereen is er. De eenheid van de leerlingen is doorbroken. Er zijn er die andere dingen zijn gaan doen zoals ook wij vandaag met veel minder mensen bij elkaar zijn dan op Paasmorgen. En alles gaat moeizaam. Zwijzaam.

Er wordt in dit verhaal geen woord teveel gesproken. Eigenlijk is vooral de verteller, de evangelist Johannes, aan het woord. Het zijn vooral zwijgende handelingen waaruit ook iets blijkt van de deceptie. De teleurstelling dat eigenlijk alles bij het oude is gebleven. Dat de wereld onveranderd is gebleven. Simon Petrus zegt dat hij gaat vissen. Dat hij zijn oude leven herneemt. Met een enkel, noodzakelijk woord sluit de rest van de leerlingen aan: 'wij gaan mee'.

Ik sprak deze week een jonge theatermaakster. Het vuur van haar idealisme smeulde nog na. Zij had zich zonder reserves in het activisme geworpen. Zo had zij deel uitgemaakt van de actiegroep *Extinction Rebellion* maar vertelde zij ook van een ontnuchterende documentaire over deze groep waarin een leider over lijken gaat, zoals het eigenlijk steeds waar is dat elke revolutie haar eigen kinderen opeet, al was zij misschien voor deze wijsheid nog net iets te jong. Ze dreigde hopeloos te worden, waaraan natuurlijk ook de afgelopen Coronatijd niet weinig bijdroeg. Hoe valt het tij nog te keren? Valt het tij nog te keren? Uit niets blijkt dat wij anders, bewuster zijn gaan leven en een zinloze oorlog is daarvan een illustratie. Hoe, is dan de vervolgvraag, lukt het om je niet uit te leveren aan het cynisme? Aan het defaitisme? Aan het uiteindelijk zelf er ook maar aan meedoen, omdat het toch een oeverloos gevecht tegen de bierkaai is?

De evangelist Johannes weet het niet anders op te lossen dan ook hier weer het initiatief geheel en al aan God te laten. In zijn zoon licht de hoop en het vertrouwen weer op. Hij verschijnt. Voor de derde en laatste keer maar nu dan toch in het openbaar. Middenin het gewone, vruchteloze leven waarin niets gevangen wordt en vooral hard gewerkt. Hij verschijnt met de uitnodiging om het nog eens te proberen en het

verschijnt als baken van hoop waardoor de leerlingen toch initiatieven, en soms heel malle, zoals overboord springen en toch niet door het water verzwolgen worden. Hij gaat ook geduldig alle trauma's van de gemeente na. Zoals het denk ik niet toevallig is dat de leerlingen zwijgend aan aan een kolenvuurtje zitten. Datzelfde kolenvuurtje waar Simon Petrus in een donkeren nacht het bestaan van de messias tot driemaal toe ontkende. Teder en zorgvuldig worden de leerlingen, wordt de gemeente genezen van alle wonden en alle trauma's die zij hebben opgedaan. Maar bovenal wordt hen de belofte van een toekomst aangereikt. Over de hoogst nauwkeurige visvangst van honderddrieënvijftig vissen, zonder dat het net breekt, bestaan nogal wat theorieën. Maar de mooiste van allen vind ik wel dat dit getal een veelvoud van zeventien is: het resultaat van die andere, wonderlijke en hoopvolle gebeurtenis toen van vijf gerstebroden twaalf manden vol met broodresten overbleef. Zo is Pasen de voorsmaak van een wereld die overvloedig is. Een wereld waarin iedereen tot zijn recht zal komen en de dood niet meer het hoogste woord voert. Dat krijgen deze leerlingen als toespits te eten. Dat, denk ik, zal ook voorkomen dat zij zich opbranden aan idealisme. Maar het zal ook voorkomen dat zij moedeloos worden en het opgeven. Zich zullen neerknielen voor het bestaande en dat wat zich altijd weer zal laten gelden. Dat maakt dat zij Pasen kunnen blijven vieren, hoe de wereld er ook aan toe is. Dat is wat Jezus hen meegeeft als hij voor de derde keer aan hen verschijnt. En u weet, drie keer is scheepsrecht.

Amen.